

Cicles Formatius de Grau Superior (CFGS) d'Arts Plàstiques i Disseny. *Programació*

(3)

Complements educatius

Grup G7/GX

Curs 2023-24

Joan Miquel Porquer Rigo

joanmiquelporquer@ub.edu

jmporquer.com

**Màster en Formació del Professorat de Secundària Obligatoria i Batxillerat,
Formació professional i Ensenyament d'Idiomes. Especialitat en Dibuix**

Universitat de Barcelona

Aquest treball es troba sota una llicència **CC BY-NC 4.0**

Cicles Formatius d'APD de Grau Superior

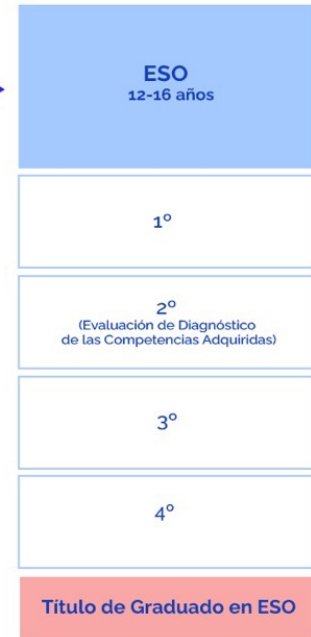
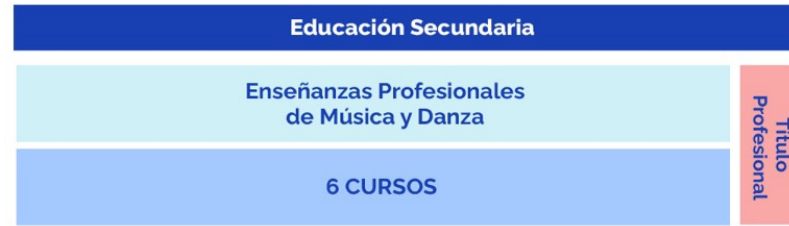
Sinergies amb CFGM:

- Es regulen per la mateixa legislació que els CFGM ([RD 596/2007](#), [D 28/2014](#)...)
- Compten amb el mateix objectiu professionalitzador (per incorporació al món laboral) i sistema modular que els CFGM (Competències professionalitzadores, Mòduls+UF...)
- S'imparteixen en els mateixos centres que els CFGM (Escoles d'Art)
- L'alumnat que cursa un CFGM sol prosseguir a un CFGS.

Cicles Formatius d'APD de Grau Superior

Diferències amb CFGM:

- L'alumnat té **18 anys o més** i ha de passar **prova d'accés o Batxillerat**.
- Conduïxen a l'obtenció del títol de ***Tècnic Superior d'APD***
- Tenen una duració de **2.000 hores presencials**.
- Estan llistats en el [nivell 5 del marc regulador](#) CINE:
educació terciària de cicle curt
- **No confondre** amb terme ***Grau*** com a ***universitari***.

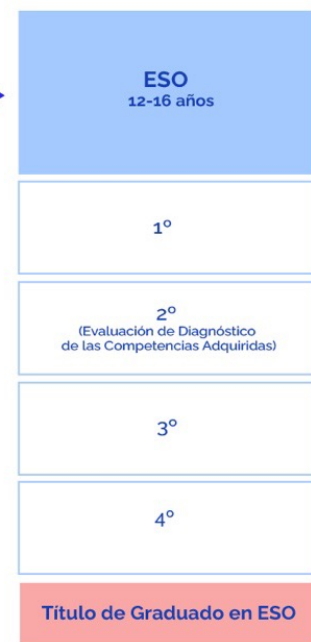
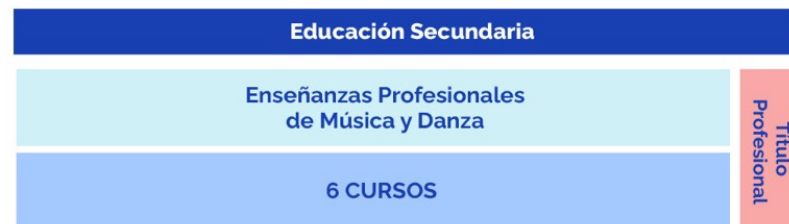
Educació terciària CINE

CFGS: educació *terciària*

Què implica que siguin educació **terciària**?

- Es poden reconèixer competències i mòduls en cas de **mobilitat internacional**. Diferències en sistemes educatius: un títol de *tècnic superior* pot significar diferents coses arreu del món.
- Del marc **CINE** ([UNESCO, 2011](#)) al marc **ECTS** ([Unió Europea, 2015](#)): facilitar de mobilitat acadèmica i professional a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES).

Educació amb ECTS

CFGS: ensenyaments amb ECTS

Què són els **ECTS** (*European Credit Transfer System*)?

Sistema europeu de transferència i acumulació de crèdits
(de 1989-1999 a l'actualitat)

«Instrumento de apoyo al diseño, descripción e impartición de las titulaciones, hace que sea posible integrar diferentes tipos de aprendizaje en una perspectiva de aprendizaje a lo largo de la vida, y **favorece la movilidad de los estudiantes**, ya que agiliza el proceso de reconocimiento de cualificaciones y **períodos de estudio**».

CFGS: ensenyaments amb ECTS

Què són els **ECTS** (*European Credit Transfer System*)?

1 ECTS = de **25 a 30 hores** d'activitat educativa de diferents tipologies: classe presencial, aprenentatge autònom, tutoria...

60 ECTS = resultats d'aprenentatge i càrrega de treball d'**un curs** acadèmic a temps complet (1600-1800 hores presencials i no presencials)

120 ECTS = RA i CT de **dos cursos** acadèmics a temps complet (3200-3600 hores presencials i no presencials)

CFGS: ensenyaments amb ECTS

ECTS als CFGS:

- Tots els **Mòduls i UF** de **CFGS** han de tenir una **atribució d'ECTS**.
- Els **CFGS** s'entenen amb una **duració total de 120 ECTS** (60+60, dos cursos acadèmics).
- Aquest càlcul només està fet, a tall oficial, amb **CFGS amb currículum establert d'acord amb llei LOE**.

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR D'APD A CATALUNYA

Segons publicació al portal [Tria educativa GENCAT](#)

Estilisme d'indumentària	Arts aplicades a la indumentària
Arts aplicades al llibre Gravat i tècniques d'estampació	Arts aplicades al llibre
Arts Aplicades al Mur	Arts aplicades al mur
Ceràmica artística Ceràmica artística. Perfil Fabricació digital i Tèc. tradicionals Modelisme i matriceria ceràmica Modelisme i matriceria ceràmica. Perfil Ind. alimentària	Ceràmica artística
Animació Animació. Perfil Videojocs i Entorns Professionals i Projecte Animació. Perfil Videojocs i Entorns Virtuals Còmic Fotografia Gràfica Audiovisual Gràfica Audiovisual. Perfil d'Infografia 3D Gràfica Audiovisual. Perfil Realitat Virtual i Ludificació Gràfica Impresa Gràfica Interactiva Gràfica Interactiva. Perfil Disseny Web i Aplicacions Mòbils Gràfica Interactiva. Perfil d'Espais Interactius Gràfica Publicitària Il·lustració	Comunicació gràfica i audiovisual

Escultura	Ebenisteria artística Escultura aplicada a l'espectacle Escultura aplicada a l'espectacle. Perfil <i>Entertainment arts</i> Fosa artística Motlles i reproduccions escultòriques Motlles i rep escultòriques. Perfil 3D, Motlles i Joguines Tècniques escultòriques Tècniques escultòriques en pell
Esmalts artístics	Esmalt artístic al foc sobre metalls
Joieria d'art	Joieria artística
Disseny d'interiors	Aparadorisme Arquitectura efímera Elements de jardí Moblament Projectes i direcció d'obres de Decoració Projectes i dir. d'obres de Decoració. Perfil Bioconstrucció
Disseny industrial	Mobiliari Modelisme industrial Modelisme i maquetisme
Tèxtils artístics	Art tèxtil Brodats i Rebosters Estampacions i Tintatges artístics Puntes artístiques

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR D'APD A CATALUNYA

Amb [currículum segons LOE](#) (febrer 2024)

Estilisme d'indumentària	Arts aplicades a la indumentària
Arts aplicades al llibre Gravat i tècniques d'estampació	Arts aplicades al llibre
Arts Aplicades al Mur	Arts aplicades al mur
Ceràmica artística. Perfil Fabricació digital i Tèc. tradicionals Modelisme i matriceria ceràmica. Perfil Ind. alimentària	Ceràmica artística
Animació. Perfil Videojocs i Entorns Professionals i Projecte Animació. Perfil Videojocs i Entorns Virtuals Còmic Fotografia Gràfica Audiovisual. Perfil d'Infografia 3D Gràfica Audiovisual. Perfil Realitat Virtual i Ludificació Gràfica Impresa Gràfica Interactiva. Perfil Disseny Web i Aplicacions Mòbils Gràfica Interactiva. Perfil d'Espais Interactius Gràfica Publicitària Il·lustració	Comunicació gràfica i audiovisual

Escultura	Ebenisteria artística Escultura aplicada a l'espectacle Escultura aplicada a l'espectacle. Perfil <i>Entertainment arts</i> Fosa artística Motlles i reproduccions escultòriques Motlles i rep escultòriques. Perfil 3D, Motlles i Joguines Tècniques escultòriques Tècniques escultòriques en pell
Esmalts artístics	Esmalt artístic al foc sobre metalls
Joieria d'art	Joieria artística
Disseny d'interiors	Aparadorisme Arquitectura efímera Elements de jardí Moblament Projectes i direcció d'obres de Decoració Projectes i dir. d'obres de Decoració. Perfil Bioconstrucció
Disseny industrial	Mobiliari Modelisme industrial Modelisme i maquetisme
Tèxtils artístics	Art tèxtil Brodats i Reboosters Estampacions i Tintatges artístics Puntes artístiques

CFGS: ensenyaments amb ECTS

El càlcul d'ECTS i la seva implicació en els CFGS:

- En els **CFGS de Catalunya**, **1 ECTS = 25 hores**
- A diferència dels CFGM, els **CFGS contempnen hores d'activitats no presencials**, que podem entendre com **aprenentatge/treball autònom** de l'estudiant.

CFGS: ensenyaments amb ECTS

El càlcul d'ECTS i la seva implicació en els CFGS:

Fem números: CFGS = 120 ECTS i 2.000 hores lectives presencials

CFGS: ensenyaments amb ECTS

El càlcul d'ECTS i la seva implicació en els CFGS:

Fem números: CFGS = 120 ECTS i 2.000 hores lectives presencials
120 ECTS = 3200 hores d'activitat

CFGS: ensenyaments amb ECTS

El càlcul d'ECTS i la seva implicació en els CFGS:

Fem números: CFGS = 120 ECTS i 2.000 hores lectives presencials
120 ECTS = 3200 hores d'activitat

3.200 hores d'activitats presencials i no presencials
2.000 hores lectives presencials

CFGS: ensenyaments amb ECTS

El càlcul d'ECTS i la seva implicació en els CFGS:

Fem números: CFGS = 120 ECTS i 2.000 hores lectives presencials
120 ECTS = 3200 hores d'activitat

3.200 hores d'activitats presencials i no presencials
– **2.000 hores lectives presencials**

CFGS: ensenyaments amb ECTS

El càlcul d'ECTS i la seva implicació en els CFGS:

Fem números: CFGS = 120 ECTS i 2.000 hores lectives presencials
120 ECTS = 3200 hores d'activitat

3.200 hores d'activitats presencials i no presencials
– **2.000 hores lectives presencials**

1.200 hores d'activitats no presencials
o d'aprenentatge/treball autònom

CFGS: ensenyaments amb ECTS

El càlcul d'ECTS i la seva implicació en els CFGS:

- **Cada Mòdul i UF en els currículums presenta un número d'hores i un número de d'ECTS previstos.**
- **La diferència entre hores lectives i valor dels ECTS ens dona la **quantitat d'hores d'aprenentatge autònom** que ha de realitzar l'estudiant.**

CFGS: ensenyaments amb ECTS

El càlcul d'ECTS i la seva implicació en els CFGS:

- **Cada Mòdul i UF en els currículums presenta un número d'hores i un número de d'ECTS previstos.**
- **La diferència entre hores lectives i valor dels ECTS ens dona la **quantitat d'hores d'aprenentatge autònom** que ha de realitzar l'estudiant.**

Com ho calculem? Una proposta per sistematitzar...

CFGS: ensenyaments amb ECTS

Exemple:

El Mòdul 07 de Projectes de la ceràmica en el [CFGS de Ceràmica artística](#) té 132 hores lectives i 14 ECTS

Projectes de la ceràmica	132 hores	14 ECTS	UF 1. Projectes. Iniciació.	7 ECTS
			UF 2. Projectes. Consolidació.	7 ECTS

CFGs: ensenyaments amb ECTS

Exemple:

El Mòdul té **dues UF previstes: A) UF1. Projectes. Iniciació i B) UF2. Projectes. Consolidació.** En el detall del mòdul observem que cada una de les UF té **66 hores lectives (132*2) i 7 ECTS.**

Projectes de la ceràmica	132 hores	14 ECTS	UF 1. Projectes. Iniciació.	7 ECTS
			UF 2. Projectes. Consolidació.	7 ECTS

CFGS: ensenyaments amb ECTS

Exemple:

És probable que **cada UF** es divideixi en **dues UP més petites per facilitar la seva impartició i avaluació: UP1 i UP2**, per exemple de **33 hores lectives i 3,5 ECTS** cadascuna.

UF 1. Projectes. iniciació	7 ECTS – 66h	UP 1	3,5 ECTS – 33h
		UP 2	3,5 ECTS – 33h
UF 2. Projectes. Consolidació	7 ECTS – 66 h	UP 1	3,5 ECTS – 33h
		UP 2	3,5 ECTS – 33h

CFGS: ensenyaments amb ECTS

Exemple:

Si calculem la diferència entre hores ECTS i hores lectives de les UP, obtenim la quantitat d'hores d'aprenentatge autònom previstes:

3,5 ECTS = 87,5 hores. 87,5 hores (activitat) – 33 hores (lectives)
= 54,5 hores d'aprenentatge autònom.

UF 1. Projectes. iniciació	7 ECTS – 66h	UP 1	3,5 ECTS – 33h	33 lectives + 54,5 apr. autònom
		UP 2	3,5 ECTS – 33h	33 lectives + 54,5 apr. autònom
UF 2. Projectes. Consolidació	7 ECTS – 66 h	UP 1	3,5 ECTS – 33h	33 lectives + 54,5 apr. autònom
		UP 2	3,5 ECTS – 33h	33 lectives + 54,5 apr. autònom

CFGS: ensenyaments amb ECTS

En les programacions de CFGS es contemplen caselles per comptabilitzar **ECTS**, hores **Lectives** i hores **No presencials** (aprenentatge autònom).

CFGS			
Nº	Mòdul	ECTS:	
Nº	Unitat Formativa	Curs:	ECTS:
Nº	UNITAT DE PROGRAMACIÓ:	Hores totals:	
		Lectives:	No presencials:
Objectius específics / didàctics.		Resultats d'aprenentatge / competències.	
Continguts contextualitzats en la unitat.		Capacitats / competències.	
		Tranversals de nivell	
		Generals de família professional	
		Específiques de cicle formatiu	
Activitats d'ensenyament aprenentatge. Títol i hores		Hores totals:	
Nº		Lectives:	No presencials:

Programar per CFGS

El [currículum dels CFGS APD](#) proposa una **graella completa a l'hora de programar** Mòduls, UF, UP i activitats d'Ensenyament-Aprenentatge.

Les pestanyes [Orientacions](#)

Si sou a casa: obriu una de les pestanyes abans de seguir amb la presentació de diapositives... El model de graella completa del currículum és sempre al final del document.

Grau Superior

- Escultura Aplicada a l'Espectacle
  - [Currículum](#)
  - [Competències](#)
  - [Orientacions](#)
- Fosa Artística
  - [Currículum](#)
  - [Competències](#)
  - [Orientacions](#)
- Motlles i Reproduccions Escultòriques
  - [Currículum](#)
  - [Competències](#)
  - [Orientacions](#)

Programar per CFGS

Els centres poden **afegir parts** per actualitzar-les, concretar espais grisos...

4.-ACTIVITAT D'ENSENYAMENT APRENTATGE

CFGS:		
Mòdul:	ECTS	
Unitat formativa: Nº / Títol	ECTS	Curs
Unitat de programació: Nº / Títol	Hores	Lectives No presencials
ACTIVITAT D'ENSENYAMENT - APRENTATGE Nº / Títol	Hores	Lectives No presencials
Professorat		
Objectius		
<ul style="list-style-type: none"> • Capacitats • Competències (transversals: de nivell / generals: de família professional / específiques: de cicle formatiu) 		
Resultats de l'aprenentatge		
<ul style="list-style-type: none"> • Criteris d'avaluació (aspectes a avaluar/observar + conductes/resultats esperats) 		
Continguts		
Descripció de l'activitat:		
<ul style="list-style-type: none"> • Enunciat • Condicionants • Pautes de treball • Procés de treball • Forma de presentació • Lliuraments parcials i final 		
Metodologies emprades (treball dirigit, seminari, treball en grup, tutoria, ...)		
<ul style="list-style-type: none"> • Treball presencial / Temporització del treball a l'aula • Treball no presencial / Temporització del treball per compte propi 		
Recursos i materials específics:		
<ul style="list-style-type: none"> • Eines i material de l'alumne • Espais i recursos del centre 		
Bibliografia / Webgrafia:		
<ul style="list-style-type: none"> • Bàsica • Existent recomanada 		
Avaluació:		
<ul style="list-style-type: none"> • Ponderació • Instruments per l'avaluació (proves, treballs, presentació oral, ...) • Recuperació 		

3.- UNITATS FORMATIVES: PROGRAMACIÓ DE LES UP (UNITATS DE PROGRAMACIÓ)

a) Conjunt d'unitats de programació: durada i seqüència d'impartició

CFGS:							
Nº	Nom del mòdul:	ECTS		Hores:			
		Curs	ECTS	Lectives:	No presencials:		
Nº	Títol UNITAT FORMATIVA:	Hores		Hores:			
Nº	UNITATS DE PROGRAMACIÓ	Lectives	No presencials	Curs	Quadrimestre	*Espais	*Recursos
						Hores	
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

*Indicar sí/no

b) Unitats de programació: resultats d'aprenentatge, continguts, activitats d'ensenyament/aprenentatge i d'avaluació

CFGS			
Nº	Mòdul	ECTS:	
Nº	Unitat Formativa	Curs:	ECTS:
Nº	UNITAT DE PROGRAMACIÓ:	Hores totals:	
		Lectives:	No presencials:
Objectius específics / didàctics.		Resultats d'aprenentatge / criteris d'avaluació	
Continguts contextualitzats en la unitat.		Capacitats / competències.	
		Transversals de nivell Generals de família professional Específiques de cicle formatiu	
Activitats d'ensenyament/aprenentatge. Títol i hores		Hores totals:	
		Lectives:	
		No presencials:	
Activitats d'avaluació i recuperació / Ponderació			

Programar per CFGS: responsabilitats

Responsabilitat i encàrrec docent:

- Donat que la programació de mòduls s'estableix per legislació i l'organització/distribució d'UF corresponen al centre, **com a docents** individuals o en grup, tindrem habitualment **responsabilitat només en la programació de les UP i les activitats d'ensenyament-aprenentatge que s'hi desenvolupin.**
- El **model de graella indica què cal incloure en cada casella**, a partir del currículum i la tasca de programació del docent o equip.

b) Unitats de programació: resultats d'aprenentatge, continguts, activitats d'ensenyament/aprenentatge i d'avaluació

CFGS			
Nº	Mòdul	ECTS:	
Nº	Unitat Formativa	Curs:	ECTS:
Nº	UNITAT DE PROGRAMACIÓ:	Hores totals:	
		Lectives:	No presencials:
Objectius específics / didàctics.		Resultats d'aprenentatge / criteris d'avaluació	
Continguts contextualitzats en la unitat.		Capacitats / competències.	
		Tranversals de nivell	
		Generals de família professional	
		Específiques de cicle formatiu	
Activitats d'ensenyament aprenentatge. Títol i hores		Hores totals:	
		Lectives:	No presencials:
Nº			
Activitats d'avaluació i recuperació / Ponderació			

4.-ACTIVITAT D'ENSENYAMENT APRENTATGE

Mòdul:	ECTS	
Unitat formativa: Nº / Títol	ECTS	Curs
Unitat de programació: Nº / Títol	Hores	Lectives
		No presencials
ACTIVITAT D'ENSENYAMENT – APRENTATGE Nº / Títol	Hores	Lectives
		No presencials
Professorat		
Objectius		
<ul style="list-style-type: none"> • Capacitats • Competències (transversals: de nivell / generals: de família professional / específiques: de cicle formatiu) 		
Resultats de l'aprenentatge		
<ul style="list-style-type: none"> • Criteris d'avaluació (aspectes a avaluar/observar + conductes/resultats esperats) 		
Continguts		
Descripció de l'activitat:		
<ul style="list-style-type: none"> • Enunciat • Condicionants • Pautes de treball • Procés de treball • Forma de presentació • Lliuraments parcials i final 		
Metodologies emprades (treball dirigit, seminari, treball en grup, tutoria, ...)		
<ul style="list-style-type: none"> • Treball presencial / Temporització del treball a l'aula • Treball no presencial / Temporització del treball per compte propi 		
Recursos i materials específics:		
<ul style="list-style-type: none"> • Eines i material de l'alumne • Espais i recursos del centre 		
Bibliografia / Webgrafia:		
<ul style="list-style-type: none"> • Bàsica • Existent recomanada 		
Avaluació:		
<ul style="list-style-type: none"> • Ponderació • Instruments per l'avaluació (proves, treballs, presentació oral, ...) • Recuperació 		

Programar per CFGS: coordinació

Coordinació de docents i continguts en els mòduls:

- Malgrat que nosaltres no programem la totalitat dels mòduls, hem de tenir en compte **com s'hi structuren les UF i les UP, consultar el seu currículum i parlar amb els docents que les imparteixen per evitar encavalcament de continguts o que no s'explorin tots els que es preveuen.**

2.- MODUL: PROGRAMACIÓ DE LES UF (UNITATS FORMATIVES)

a) Unitats Formatives: durada i seqüència d' impartició

CFGS:									
Nº Mòdul:	Títol MÒDUL:	ECTS:		Hores:		Lectives:			
									No presencials:
Nº	UNITATS FORMATIVES	Curs	ECTS	Hores		Curs	Quadrimestre	*Requeriments d'espais específics	*Requeriments docents específics
				Lectives	No presencials				
1									
2									
3									
4									
5									
6									

*Indicar si/no

3.- UNITATS FORMATIVES: PROGRAMACIÓ DE LES UP (UNITATS DE PROGRAMACIÓ)

a) Conjunt d'unitats de programació: durada i seqüència d'impartició

CFGS:							
Nº	Nom del mòdul:	ECTS		Hores:			
				Lectives:	No presencials:		
Nº	Títol UNITAT FORMATIVA:	Curs	ECTS	Hores:			
						Lectives:	No presencials:
Nº	UNITATS DE PROGRAMACIÓ	Hores		Curs	Quadrimestre	*Espais	*Recursos
		Lectives	No presencials				
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

*Indicar si/no

Programar per CFGS: exemple

I com ho fem?

A continuació, s'aporta un model emplenat de graella de programació d'exemple, amb **modificacions complementàries** respecte a les orientacions del currículum: **precisions de calendari d'activitats, mesures d'atenció a la diversitat, etc.**

Programació d'exemple: context

La programació s'emmarca en un **CFGS d'Il·lustració** d'una **Escola d'Art Municipal**, per un grup de **25 estudiants de perfils diversos**, en el curs **2020-2021**.

Les sessions són de **2 hores setmanals**, durant **16 setmanes lectives**.

Mòdul 11. Dibuix aplicat a la il·lustració (165h – 10 ECTS)

→ **UF1. Esbós. Element constructiu i creatiu (33h – 2 ECTS)**

→ **UP1. Fonaments de la representació a mà alçada (32h – 2 ECTS)**

Programació d'exemple: context

L'objectiu de l'UF (que compta només amb una UP), en el context del centre i el primer semestre del primer curs de la titulació, és que els i les estudiants consolidin estratègies d'esbós gràfic a mà alçada. La UP es titula en conseqüència.

Amb caràcter introductori, **els continguts de la UF es complementen en altres mòduls** de primer curs pel que fa a tècniques gràfiques i de segon curs pel que fa a representació gràfica avançada.

La UF és impartida per un sol docent.

Programació d'exemple: context

Es plantegen un total de **9 activitats d'ensenyament-aprenentatge**, dividides en **tres blocs temàtics**: *Representació intuïtiva*, *Dibuix analític i sistemes pictòrics* i *Dibuix especulatiu*. Es presenta **un exemple de programació d'activitat d'ensenyament-aprenentatge**.

La **graella de programació** actua com a **document intern**. Les activitats es **comparteixen amb l'alumnat a través de presentacions visuals i fitxes d'activitat**, que funcionen com a contractes de les tasques a realitzar.

Conjunt d'Unitats Formatives (UF): durada i seqüència d'impartició

Títol del CFGS Cicle Formatiu de Grau Superior en Il·lustració								
Títol del Mòdul	Dibuix aplicat a la il·lustració	Número del Mòdul	M11	Hores del Mòdul		165	ECTS del Mòdul	10 ECTS
Número de la Unitat Formativa	Títol d'Unitat Formativa	ECTS*	Hores		Curs	Quadrimestre	Requeriments d'espais específics?	Requeriments docents específics?
			Lectives**	No presencials				
UF1	Esbós. Element constructiu i creatiu	2	33	17	1	1	No	No
UF2	Figura humana estàtica i en moviment	3	66	9	2	1	No	No
UF3	Figura humana i animal: expressivitat	2	33	17	1	1	No	No
UF4	Espai: paisatge natural i urbà	3	33	42	1	1	No	No

* A efectes d'aquesta programació, s'aplica el següent còmput: 1 ECTS = 25 hores

* Les hores lectives s'han ajustat al model horari del centre escolar, amb compensació en hores no presencials per l'assoliment del càlcul ECTS.

Número d'UF	Descripció dels requeriments específics d'espais/d'equipaments (si n'hi ha)
-	No es contemplen

Número d'UF	Descripció dels requeriments específics de docents (si n'hi ha)
-	No es contemplen. Professorat adequat al perfil de l'especialitat docent del mòdul (Dibuix artístic i color)

Professorat que imparteix el mòdul
Joan Miquel Porquer Rigo

Recursos didàctics de referència (bibliografia i models formatius)
Específics per a cada activitat. Veure més endavant.

Estratègies metodològiques aplicades en el desenvolupament del mòdul
Treball pràctic i avaluació continuada. Avaluació formativa basada exclusivament en la resolució diversa d'exercicis pràctics, pautats per fitxes docents que actuen com a contractes. Concepció de l'aula com a un taller de creació, a partir d'encàrrecs concrets i d'hàbits de treball particulars esperables del perfil de CFGS.

Criteris i instruments d'avaluació de les Unitats Formatives i Criteris de Recuperació
Específics en cada UP. En general, es consideren com a criteris generals: 1) Proactivitat en les sessions lectives. 2) Presentació segons calendari establert. 3) Pulcritud en els resultats i afany de professionalitat. 4) Capacitat de resolució efectiva i creativa de l'encàrrec.

Coordinació amb altres Mòduls
M01 Fonaments de la representació i expressió visual; M10 Representació espacial aplicada.

Conjunt d'Unitats de Programació (UP): durada i seqüència d'impartició

Títol del CFGS	Cicle Formatiu de Grau Superior en Il·lustració							
Títol del Mòdul	Dibuix aplicat a la il·lustració	Número del Mòdul	M11	Hores del Mòdul		165	ECTS del Mòdul	10 ECTS
Títol de l'UF	Esbós. Element constructiu i creatiu	Número de l'UF	UF1	Hores de l'UF	Lectives	33	ECTS de l'UF	2 ECTS
					NP	17		
Número de la Unitat de Programació	Títol d'Unitat de Programació		Hores		Curs	Quadrimestre	Requeriments d'espais específics?	Requeriments docents específics?
		Lectives	No presencials					
UP1	Fonaments de la representació a mà alçada		33	17	1	1	No	No

Número d'UP	Descripció dels requeriments específics d'espais/d'equipaments (si n'hi ha)
UP1	No es contemplen

Número d'UP	Descripció dels requeriments específics de docents (si n'hi ha)
UP1	No es contemplen. Professorat adequat al perfil de l'especialitat docent del mòdul (Dibuix artístic i color)

Número d'UP	Descripció de sortides previstes (si n'hi ha)	Lloc	Data
UP1	No es contemplen	-	-

Unitat de Programació (UP): resultats d'aprenentatge, continguts, activitats i avaluació

Títol del CFGS	Cicle Formatiu de Grau Superior en Il·lustració						
Títol del Mòdul	Dibuix aplicat a la il·lustració	Número del Mòdul	M11	Hores del Mòdul	165	ECTS del Mòdul	10 ECTS
Títol de l'UF	Esbós. Element constructiu i creatiu	Número de l'UF	UF1	Hores de l'UF	Lectives 33 NP 17	ECTS de l'UF	2 ECTS
Títol de l'UP	Fonaments de la representació a mà alçada	Número de l'UP	UP1	Hores de l'UP	Lectives 32 NP 18	Sessions previstes	16
						Duració de sessions	2 hores
PROFESSORAT DE L'UP							
Joan Miquel Porquer Rigo							
RESULTATS D'APRENTATGE							
<ul style="list-style-type: none"> Desenvolupar la capacitat de representació de les formes i objectes de l'entorn i de les idees. Utilitzar el mètode, els materials i les tècniques de dibuix com a eines bàsiques per a l'anàlisi, la recerca i la definició formal d'imatges i la comunicació gràfica d'idees. 							
CRITERIS D'AVALUACIÓ							
<ul style="list-style-type: none"> Entén i aplica el dibuix com a una eina per comprendre i conèixer la realitat observada. Identifica els diferents nivells de representació. Assimila i adquireix el mètode constructiu del dibuix mitjançant els esbossos i apunts. Adequa el dibuix i les estratègies compositives a la intencionalitat estilística i temàtica de l'encàrrec. 							
CONTINGUTS CONTEXTUALITZATS EN LA UNITAT							
<ul style="list-style-type: none"> El dibuix descriptiu, d'anàlisi, constructiu, expressiu i intuïtiu a mà alçada. El valor de l'esbós. Anàlisi i síntesi de les formes. Interpretació de formes orgàniques i de formes geomètriques a mà alçada. Interpretació de la forma i de l'estil. Trets personals del dibuixant de l'especialitat i recerca d'una metodologia pròpia. 							
CAPACITATS/COMPETÈNCIES							
Transversals de CFGS	CTC5. Resolució de problemes: disposició i habilitat d'analitzar la informació necessària per avaluar i donar resposta a situacions previstes i no previstes, mitjançant la recerca de solucions fonamentades, creatives i innovadores dins d'un camp d'estudi o professional, mitjançant l'organització i/o aplicació d'una estratègia o seqüència operativa - identificació del problema, diagnòstic, formulació de solucions i avaluació - definida o no per trobar la solució que respongui de la millor forma possible al problema.						
Generals de CFGS	CGC1: Idear i elaborar projectes de l'especialitat d' il·lustració, amb qualitat formal i funcional (tècnica, artística i comunicativa) a partir d'un projecte propi o d'un encàrrec professional determinat.						
Professionals de CFGS	<ul style="list-style-type: none"> CPC4: Seleccionar i utilitzar les tècniques i els recursos o estils artístics més adients per donar solució gràfica als objectius comunicatius i expressius, formals, funcionals i tècnics d'un problema comunicatiu de l'encàrrec de projecte. CPC5: Atendre adequadament les especificacions d'un encàrrec donat proposant solucions diverses d'il·lustració, orientades a formats i mitjans tècnics diferents. CPC7: Utilitzar i dominar les tècniques i tecnologies pròpies de l'especialitat, tant en els aspectes teòrics com pràctics, i conèixer tant les especificitats del material i dels equips professionals com la seva cura i manteniment. 						
PLANIFICACIÓ D'ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE							
Número d'Activitat	Títol/enunciat d'activitat	Hores				Sessions	
		Lectives	NP				

Unitat de Programació (UP): resultats d'aprenentatge, continguts, activitats i avaluació (continuació)

PLANIFICACIÓ D'ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE				
Número d'Activitat	Títol/enunciat d'activitat	Hores		Sessions
		Lectives	NP	
A1.1	Representació intuïtiva. Encaix i abstracció de formes geomètriques. «Jugar a ser arquitecte»	6	0	3
A1.2	Representació intuïtiva. Encaix i abstracció de formes geomètriques. «Quadern d'objectes importants»	0	10	0
A2.1	Dibuix analític i sistemes pictòrics. Sistema de vistes (dièdric). «La mida humana de les coses»	6	0	3
A2.2	Dibuix analític i sistemes pictòrics. Sistema axonomètric. «Espais isomètrics»	4	1	2
A2.3	Dibuix analític i sistemes pictòrics. Sistema axonomètric. «Planificació militar»	4	1	2
A2.4	Dibuix analític i sistemes pictòrics. Sistema cònic. «Objectes geomètrics "al natural"»	4	1	2
A2.5	Dibuix analític i sistemes pictòrics. Sistema cònic. «Objectes geomètrics "al natural" (II)»	4	1	2
A2.6	(Activitat opcional) Dibuix analític i sistemes pictòrics. Sistema cònic. «Món curvilini»	-	-	-
A3.1	Dibuix especulatiu. Dibuix naturalista. «Objecte Vegetal No Identificat»	4	4	2
Total		32	18	16
ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I RECUPERACIÓ / PONDERACIÓ				
<ul style="list-style-type: none"> • Ponderació de continguts: B1_Representació intuïtiva: 24% / B2_Dibuix analític i Sistemes pictòrics: 40% / B3_Dibuix especulatiu: 16%. El retard en el lliurament dels treballs suposarà la pèrdua de punts. El contingut i activitats comporten un 80% de la qualificació. L'assistència i l'actitud comporten un 20% de la qualificació. • Avaluació contínua: durant el quadrimestre es publiquen a la plataforma de gestió del centre els resultats dels blocs/controls avaluats. Cada UF té dues convocatòries: ordinària i 2a convocatòria. 1) Avaluació ordinària: final del quadrimestre, mitja ponderada dels aspectes descrits anteriorment. Publicació butlletí a la plataforma de gestió del centre. El butlletí especifica les activitats i seguiment de les UF suspeses: lliuraments, presentacions i/o exàmens. 2) Avaluació 2a convocatòria: mes de febrer o juny. Publicació butlletí a la plataforma de gestió del centre. 				

Activitat d'ensenyament-aprenentatge

Títol del CFGS	Cicle Formatiu de Grau Superior en Il·lustració						
Títol del Mòdul	Dibuix aplicat a la il·lustració	Número del Mòdul	M11	Hores del Mòdul	165	ECTS del Mòdul	10 ECTS
Títol de l'UF	Esbós. Element constructiu i creatiu	Número de l'UF	UF1	Hores de l'UF	Lectives 33 NP 17	ECTS de l'UF	2 ECTS
Títol de l'UP	Fonaments de la representació a mà alçada	Número de l'UP	UP1	Hores de l'UP	Lectives 32 NP 18	Sessions previstes	16
Títol de l'Activitat	Dibuix especulatiu. Dibuix naturalista. «Objecte Vegetal No Identificat»	Número d'activitat	A3.1	Hores d'activitat	Lectives 4 NP 4	Sessions previstes	2
OBJECTIUS. CAPACITATS/COMPETÈNCIES							
Capacitats/Competències	CTC5, CGC1, CPC5						
RESULTATS D'APRENENTATGE							
Criteris d'avaluació	<ul style="list-style-type: none"> • Proactivitat en les sessions lectives. • Presentació segons calendari establert. • Pulcritud en els resultats i afany de professionalitat. • Capacitat de resolució efectiva i creativa de l'encàrrec, segons els criteris d'avaluació previstos en la UP. 						
CONTINGUTS. DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT							
Enunciat	Descriu i explora gràficament objectes vegetals físics d'entre l'arxiu que s'ofereix a l'aula. Després, muta'ls per crear noves espècies extraterrestres.						
Condicionants	Basar-se en l'observació de la realitat immediata per produir els esbossos: no inventar els objectes, mutar els que s'observen.						
Pautes i Procés de treball	<ul style="list-style-type: none"> • Part prèvia: Preparació de l'espai i les eines de treball per part del docent. Disposició de taula amb referències visuals i arxiu d'objectes a disposició de l'alumnat. • Introducció: Presentació d'activitat a l'estudiantat. Passi de diapositives amb referents conceptuals i visuals per a la realització de l'activitat. Repartiment de fitxa d'activitat i lectura en veu alta de les seves parts. Resolució de dubtes inicials. • Part A (ordres per l'alumnat): 1) Recull del teu entorn closques, pinyols, fruits secs i altres objectes vegetals que et puguin servir com a referent naturalista. Posa-te'ls a les mans i observa'n atentament les seves característiques (les seves formes i els seus colors, la seva textura i el seu tacte...). 2) Recorda el primer exercici de la UF: sobre paper esbós, kraft o basik DIN A4, dibuixa diferents formes d'aquests objectes recollits provant de ser el més fidedigne i objectiu possible en la seva descripció. Fes apunts ràpids. Encaixa i detecta les formes geomètriques bàsiques. Planteja'n diversos punts de vista, plans de visió, seccions... Explora'n gràficament els volums i les oclusions emprant línia, ratlla i ombra amb grafit o amb tinta de bolígraf. 3) Després del plantejament inicial de l'objecte, evoluciona'l: combina-hi formes reals i imaginàries, atorga-li diferents característiques tant en la part exterior com en la part interior. Incorpora protuberàncies, textures, ritmes... Divaga i crea variants. Imagina noves espècies vegetals i mutables. Afegeix proves de color (en llapis, retoladors, aquarel·les, tinta o sanguina...), emprant la tècnica amb la que et sentis més còmode. 4) Utilitza aquest procés d'esbós per decidir quines són les espècies alienígenes que superen el teu procés de selecció natural. • Part B (ordres per l'alumnat): 1) Una vegada feta una selecció de les teves espècies, crea una sèrie de 3 il·lustracions naturalistes independents en petit format que descriguin una mutació concreta. 2) Cada una d'aquestes il·lustracions no pot superar els 10x15 cm. Utilitza llapis, tinta i/o color segons consideris i emprant un suport paper adient per fer-ho. 3) Com en les làmines d'il·lustració científica, incorpora de forma raonada el nom comú i científic (nomenclatura binomial) de la teva forma vegetal en algun lloc visible. 4) Treballa les teves mini-il·lustracions en termes «finalistes»: han de funcionar com a una sèrie i com a obres dignes de ser exposades en públic. • Part posterior: Finalització d'activitat en hores d'aprenentatge autònom previstes. 						

Activitat d'ensenyament-aprenentatge (continuació)

METODOLOGIES EMPRADES	
Metodologies previstes	<ul style="list-style-type: none"> Treball presencial dirigit, amb seguiment del docent: presentació temàtica amb suport visual, explicació d'activitat, execució individual de l'activitat per part de cada estudiant. Duració total: 2 sessions (4 hores). Treball no presencial, autònom, sense seguiment: finalització d'activitat no realitzada a l'aula. Duració total: 4 hores (aproximadament).
RECURSOS I MATERIALS ESPECÍFICS	
Eines i materials de l'alumne	Eines bàsiques de dibuix i color adequats per la realització de l'activitat.
Espais i recursos del centre	Arxiu de materials vegetals (llavors exòtiques, de plantes tropicals) i animals (closques de crustacis) del docent, biblioteca específica sobre dibuix científic i naturalista del centre, suports paper especials del fons del centre.
REFERÈNCIES	
Bàsiques	<ul style="list-style-type: none"> Presentació de diapositives específica de l'activitat: http://jmporquer.com/wp-content/uploads/2021/07/Bloc0_Compendi-presentacions-esbos_OPT.pdf#page=265 Fitxa específica de l'activitat: http://jmporquer.com/wp-content/uploads/2021/07/Fitxes-docents_CFGS_Comunicacio_Esbos_20-21_OPT.pdf#page=20
Recomanades	Indicacions per l'alumnat a la fitxa d'activitat: Agafa alguna enciclopèdia en paper i observa'n els dibuixos naturalistes, visita un mercat d'encants i adquireix alguna il·lustració científica. Explora el portal <i>il·lustraciencia.info</i> , els fotogravats de Karl Blossfeldt, les il·lustracions de Lara Call Gastinger, o els treballs dels artistes Joan Fontcuberta (<i>Herbarium, Fauna</i> o <i>Historia Artificial</i>), Lucido Petrillo (<i>Proyectos para esculturas-cáscara</i>) i Luigi Serafini (<i>Codex Seraphinianus</i>). Busca imatges de plantes carnívores, fongs o líquens. Investiga els conceptes de simbiosi/simbiont i transgènic. Pensa en referents vegetals-mutants en la ciència-ficció (<i>Alien, Star Wars, El día de los trífidos, Attack of the Killer Tomatoes...</i>)
AVALUACIÓ	
Ponderació	L'activitat té un pes del 16% respecte a la qualificació total de l'UP.
Instruments per l'avaluació	L'activitat es planteja a partir d'una fitxa que esdevé un contracte sobre els objectius a assolir per part l'estudiant, de manera autònoma (veure fitxa). Es valorarà el seguiment de l'activitat a l'aula i compleció de l'activitat prevista en hores d'aprenentatge autònom. L'activitat prevista per part de l'estudiant convé: <ul style="list-style-type: none"> lectura, interpretació i execució d'activitat, amb seguiment presencials del docent; entrega de l'encàrrec en els terminis establerts.
Criteris de recuperació	Entrega de l'activitat correctament completada d'acord amb la fitxa, en els terminis establerts. El treball no podrà ser avaluat amb una qualificació numèrica superior a 5.
MESURES D'ADAPTACIÓ	
Accions i adaptacions previstes per estudiants amb NESE	D'acord amb les condicions específiques de l'estudiant i les mesures acordades en claustre docent. Interpretació de continguts, tutoria i seguiment personalitzats; adaptació de calendari d'entrega.

Materials complementaris

Planificació docent de la matèria «Esbós. Element constructiu i creatiu» per Ensenyaments Artístics de Grau Superior (Branca Comunicació Gràfica i Audiovisual)

Curs 2020-2021

Juan Miquel Porquer Rigo
jporquer@xtec.cat
http://jporquer.com

Sobre el material:

Les fitxes docents seleccionades que es presenten a continuació s'emmarquen en l'àmbit de la matèria *Esbós. Element constructiu i creatiu* del Mòdul *Dibuix aplicada a la Il·lustració*, propi del CFGS d'Il·lustració impartit en diferents centres del territori català.⁽¹⁾ En el marc de l'Escola d'Art i Disseny de Sant Cugat del Vallès –on s'han aplicat aquestes fitxes en el curs 2020-2021–, dins de la possibilitat d'establir Mòduls de formació Complementària en els CFGS, aquesta matèria s'imparteix també per extensió en els cicles d'Animació, Gràfica Impresa i Gràfica Interactiva com a formació bàsica de primer curs.⁽²⁾

La concepció i redacció d'aquest material parteix de l'experiència personal i de la recerca bibliogràfica, però també de la reinterpretació d'activitats originals d'altres docents. El seu objectiu no és altre que proporcionar a la persona lectora exemples de seqüències d'aprenentatge per aquesta matèria en concret, però que també són extrapolables a assignatures semblants.

Les activitats d'aprenentatge descrites solen introduir-se per una breu presentació teòrica amb l'ajut de presentacions de diapositives,⁽³⁾ objectes, material bibliogràfic i, per descomptat, de demostracions pràctiques sobre pissarra o a través de càmera web. De les activitats se'n recomana la lectura atenta i el repàs dels continguts en veu alta per tal de resoldre dubtes i fer clarificacions. La seva durada oscil·la entre una i tres sessions de dues hores cadascuna, depenent del nivell i de les característiques del grup d'alumnat amb qui s'executen. Les imatges, gràfics i làmines (pròpies o alienes) que les acompanyen pretenen contextualitzar i donar suport a l'activitat. En el context d'un curs en situació de docència semipresencial, es potencia l'entrega de materials a través de documentació gràfica (escaneig, fotografia) o directament de treball digital, donant peu al desenvolupament de la capacitat de transició entre mitjans.

⁽¹⁾ Vegeu: <http://xtec.gencat.cat/web/contenut/curriculum/professionals/artistics/artsplastdis/titols/documents/comunicacio-grafica-i-audiovisual/curriculum-gs-illustracio.pdf>

⁽²⁾ Vegeu: <http://escoladart.com/>

⁽³⁾ Vegeu: http://jporquer.com/wp-content/uploads/2021/07/Bloc0_Compdi-presentacions-esbos_OPT.pdf

Ús dels continguts:

Els continguts textuals de les fitxes docents i les làmines de treball estan sotmesos a una llicència Reconeixement-NoComercial 4.0 Internacional de Creative Commons (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>). Els drets de les imatges i els gràfics són dels seus respectius autors (consultar en cada cas).

<p>Bloc 2. Dibuix analític i sistemes pictòrics. Sistema «natural» (cònic)</p>	<p>1. Què és la perspectiva cònica?</p> <p>Sistema de representació que permet crear la il·lusió d'un espai tridimensional sobre una superfície bidimensional.</p> <ul style="list-style-type: none"> Interpretació gràfica més «propera» a la percepció visual humana. Representació del con de visió humana. 			<p>2. Per a què serveix la perspectiva cònica?</p> <ul style="list-style-type: none"> Crear una imatge «natural» d'un objecte o escenari, no de forma subjectiva o diferència del sistema dièdric i dels sistemes axonomètrics. Veure una figura en un espai respecte tridimensional.
	<p>3. Principi de l'axonomètria</p> <p>Profunditat</p> <ul style="list-style-type: none"> Si un objecte es superposa a un altre, s'entén que el primer està més proper a l'espectador que el segon. 	<p>3. Principi de l'axonomètria</p> <p>Profunditat</p> <ul style="list-style-type: none"> Els objectes són més petits al veure allunyats i més grans al estar més propers a la persona espectadora. 	<p>3. Principi de l'axonomètria</p> <p>Profunditat</p> <ul style="list-style-type: none"> Els objectes representats són equidistants independentment de si estan més propers o més lluny de l'anomenat punt de fuga. 	<p>3. Principi de l'axonomètria</p> <p>Línies de convergència, punt de fuga i línia d'horitzó</p> <ul style="list-style-type: none"> Totes les línies paral·leles d'un dibuix en una direcció orientada convergen visualment en un punt anomenat punt de fuga. El punt de fuga del línia de la línia d'horitzó convergen en el mateix punt però d'un dibuix en perspectiva cònica. Es situa en una línia horizontal anomenada línia d'horitzó, que es situa a l'altura del punt de vista de la persona espectadora.
	<p>3. Principi de l'axonomètria</p> <p>Altura de la vista i dels ulls de l'espectador</p> <ul style="list-style-type: none"> La perspectiva cònica serà directa depenent de quina altura tingui el nostre punt de vista. És més alt llavors veure l'escena que veiem dibuixar. 	<p>4. Tipus de perspectives còniques</p> <p>Ampli un punt de fuga Ampli dos punts de fuga Ampli tres punts de fuga</p> <p>Ampli més de tres punts de fuga Eleveig / Perspectiva curvilinea</p>	<p>4.1 Amb un punt de fuga</p> <p>Totes les línies principals de la representació són paral·leles al punt de vista i convergen en un sol punt anomenat punt de fuga.</p>	<p>4.2 Amb dos punts de fuga</p> <p>Després de tres punts de fuga de la representació convergen en dos punts diferents de l'horitzó.</p>
<p>4.3 Amb tres punts de fuga</p> <p>Tres grups de línies paral·leles de la representació convergen en tres punts diferents: dos en l'horitzó i un tercer a dalt o a baix de la representació (punt o contrapunt).</p>	<p>4.4 Amb més de tres punts de fuga</p> <p>Depenent de la orientació dels objectes representats, les línies paral·leles convergen en múltiples punts de fuga en la línia d'horitzó.</p>	<p>4.5 Eleveig</p> <p>Representació exagerada i alterada de les línies convergents per tal de donar una sensació dramàtica.</p>	<p>4.6 Perspectiva curvilinea</p> <p>Utilització de línies rectes en carbes per tal de representar una visió en forma de gran angle (o del que veiem per cues d'ull).</p>	<p>5. «Amidador» a mà alçada</p> <p>Mètrica i simple vista</p> <p>Ajudar el dibuix i posar-lo a la vista del que estem dibuixant.</p>
	<p>5. «Amidador» a mà alçada</p> <p>Mètrica amb llapis</p> <p>Perquè un dibuix comparegui les mesures del que es representa, s'hi fa servir un llapis amb un tenall. També sempre la mateixa distància entre el llapis. Depenent la distància de les línies del dibuix per determinar la línia d'horitzó.</p>			<p>6. Exemples de còniques</p> <p>Les perspectives còniques són les més aplicades a l'hora de produir representacions naturals de la realitat. Des d'aquelles vinculades a la història pictòrica fins a la història contemporània analítica i gràfica.</p>

I ara que tenim un exemple...

Dubtes o qüestions...?

I ara que tenim un exemple...

Dubtes o qüestions...?
Ara fem-ho nosaltres!

Cicles Formatius de Grau Superior (CFGS) d'Arts Plàstiques i Disseny. *Programació*

(3)

Complements educatius

Grup G7/GX

Curs 2023-24

Joan Miquel Porquer Rigo

joanmiquelporquer@ub.edu

jmporquer.com

**Màster en Formació del Professorat de Secundària Obligatoria i Batxillerat,
Formació professional i Ensenyament d'Idiomes. Especialitat en Dibuix**

Universitat de Barcelona

Aquest treball es troba sota una llicència **CC BY-NC 4.0**